

חינוך ככלי לשינוי חברתי

1. שעתוק פערים חברתיים בחינוך

בכוחו של החינוך לפלס את דרכם של העניים אל מחוץ למעגל העוני, אולם נתונים ומחקרים מצביעים על חפיפה בין הישגים לימודיים ובין רמת ההשכלה וההכנסה של ההורים, כלומר, במערכת החינוך משתמרים הפערים החברתיים.

מטרת הסדנא: לבדוק כיצד נוצר מנגנון של שעתוק פערים ומה גורם לנו להשלים עמו.

2. הורים במערכת החינוך

בית הספר נתפס כמקום ניטרלי הפתוח בפני מגוון אוכלוסיות ללא קשר למוצאם, תרבותם ומצבם הכלכלי. בפועל מוכיחים מחקרים כי ילדים להורים ממעמד כלכלי וחברתי גבוה מצליחים יותר בלימודיהם.

מטרת הסדנא: להראות כיצד דיאלוג עם הורים מאוכלוסיות מוחלשות יכול לשמש כלי לשינוי חברתי ולפרוץ את מנגנון שעתוק הפערים.

3. שוערים פנימיים לשעתוק פערים

המציאות מוכיחה כי "יש דבר העומד בפני הרצון". בדרכם של תלמידים רבים החיים בעוני עומדים חסמים, המונעים מהם להתקדם בלימודיהם.

מטרת הסדנא: לבדוק מהם החסמים הגלויים והסמויים העומדים בפני אוכלוסיות מוחלשות.

4. מי שרוצה מצליח?

סיפורי הצלחה של אנשים שפרצו את מנגנוני השעתוק החברתי חושפים גם את כישלונם של רבים אחרים, הנתקלים בחסמים שונים בדרכם. ההצלחה היא נחלתם של יחידי סגולה.

מטרת הסדנא: לבדוק כיצד ניתן לשחזר את סיפורי ההצלחה הללו, ולהפכם לנחלת הרבים.

7. פדגוגיה של שחרור

קבוצות רבות בחברה חשות כי קולן אינו נשמע. אחת הדרכים לחלץ קבוצות מוחלשות מתסכולן הוא לשמוע את קשייהן.

מטרת הסדנא: ליצור מודעות לתפקידן של הקבוצות המוחלשות בהובלת השינוי.

5. מחנכים כסוכנים לשינוי חברתי

מלאכת החינוך מייעדת למחנך תפקיד מפתח בשינוי החברתי, ואולם במציאות היומיומית סובל לעתים המחנך מדימוי נמוך ומקשיים רבים.

מטרת הסדנא: לבדוק כיצד ניתן להניע מחנכים לשמש סוכנים לשינוי חברתי למרות מעמדם הנמוך.

6. מהי מטרת החינוך?

מגוון האנשים החיים בארץ יוצר ציפיות שונות ממסגרות החינוך, וכך נוצר גם עימות בין ציפיות אלה לבין מטרות החינוך שהוגדרו על ידי המדינה.

מטרת הסדנא: לחדד את המודעות לקיומן של מטרות שונות בחינוך ולתסכול שנוצר בקרב קבוצות שונות בעקבות הציפיות השונות.

8. חינוך לכל?

במדינת ישראל קיים חוק חינוך חिנם, אך מתברר כי אוכלוסיות רבות מתקשות לממש את זכותן לחינוך חינם המובטח בחוק.

מטרת הסדנא: להכיר כיצד נוצר הפער בין הרטרוריקה, הקוראת לשוויון, לבין הפרקטיקה.

9. סלקציה במערכת החינוך

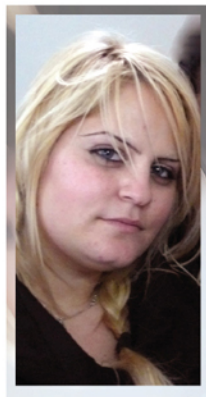
אליטה חברתית נוצרת באמצעות טיפוח מצוינות. ראשיתו של טיפוח זה לעתים בתהליכי מיון קפדניים, אשר מחירם הכבד הוא מניעת שוויון הזדמנויות לכול.

מטרת הסדנא: ללמוד על המתח שבין שוויון ומצוינות, ולגבש עמדה ביחס לסוגיה זו.

10. של מי הילד?

כל הורה רוצה לחנך את ילדיו על פי דרכו ותרבותו הייחודית, ואלו מתנגשות לא פעם בערכי החינוך של המדינה, אשר קיבלה על עצמה אחריות לחינוך ילדי ישראל.

מטרת הסדנא: לבחון את המתח בין ההורים למערכת, ולחשוב על דרכים לגשר על מתח זה.

11. השכלה ומוביליות חברתית

השכלה היא הכלי העיקרי למוביליות חברתית, אולם רבים אינם מצליחים לצלוח את מחסום המוביליות.

מטרת הסדנא: להכיר את החסמים המונעים מוביליות, ולבחון דרכי פעולה להתגבר עליהם.

12. על שם סופו - מיון והסללה

הסללה מסייעת למערכת בניתוב כוחות הפרט למקומות יצרניים. אולם בקלות היא יכולה להפוך למנגנון המשמר מעמד חברתי או לנבואה המגשימה את עצמה, והמתעלמת מיכולותיהם של רבים.

מטרת הסדנא: לבחון את מנגנוני המיון וההערכה ולבדוק כיצד הם מקדמים את הפרט.

